

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Lvdovici Venegas ... Mariale beatissimae virginis variis
conceptibus moralibus illustratum**

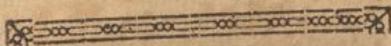
Venegas, Luis

Friburgi Brisgoiae, 1624

Sermo tertius

[urn:nbn:de:bsz:31-160454](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160454)

resultet, ne vniuersum hominum genus hoc vniuersali remedio careat, vt sic omnes mortales in presenti seculo gratia digni reperiantur, & postea gloria in futuro, quam mihi & vobis prestare dignetur Iesus Christus Amen.

Sermo tertius.

PRO SALVTATIONE
Angelica.

ANCTVS Evangelista quatuor præclarissimas & insignes personas in presenti Euangelio introducit, quibus neque in Cælo, neque in terra sublimiores reperiuntur, duæ ad Cælestia palatia spectant, & ex illis originem ducunt, aliæ ad hæc terrarum sola pertinent, & ex mortalium profapia descendunt, nempe Beatiss. Maria, & sanctiss. Ioseph: ex prioribus inferior, nomine superioris loquitur, Archangelus enim Gabriel Spiritus diuini personam gerens suam legationem circa mysterium incarnationis proponit. Ex posterioribus Maria sanctissima, quæ superior est inter omnes creaturas, legationem recipit, & respectu maternitatis diuinæ consensum præbet, vt altissimū mysterium incarnationis executioni mædetur.

De tanto mysterio hodierna luce sum verba facturus, haut, aut vix poterō, nisi adsit mihi gratia spiritus diuini, eam postulemus interuentu Virginis Mariæ, Dicentes Ave Maria &c.

Missus est Angelus Gabriel. Luca 1.

PLATO, quem antiquitas diuinum appellavit, in quodam Dialogo, quem ipse conuiuium amoris nominat, amorem, magnum Deum ac dominum vocat, quia non solum de hominibus, sed de omnipotenti etiam Deo triumphat. Inprimis amor nostrum primum parentem deicit ac superauit, cum enim peccauit, non ex ignoratiã culpæ (vt inquit S. Aug.) cecidit, sed ne contristaret delicias suas; ex amore vxoris, ne ipsam contristaret, peccatum inobedienciæ commisit. Quis de Dauide triumphauit, ac illum compulit vt adulteriū committeret? Quis Salomonem decipit, ac in idolatram comutauit? Quis Samsonem Philistæis tradidit, & beluis similem effecit? Quis nisi amor Reginæ, fortissimum Herculemita effeminatum reddidit, vt loco loriceæ & galeæ fœmineis vestibus ac moribus vteretur? Omnia ista mala ex amore tanquam ex primo fonte originem duxere. Amor etiam ad magna pericula sustinenda, & egregia

falsi-

facinora patrandi nostrum animum excitat. Quid non matres pronutriendis filiis ex eorum amore patiuntur? omnia incommoda pro ipsorum vita conseruanda experiuntur; Imo aliqua ita suos filios dilexerunt, vt pro eis se ipsas interfecerint. Sic Carthaginenses cum ex nouis accepissent proprios filios in bello occubuisse, se in mare conuicentes, & ab aquis suffocata miserè perierunt. Idem Romanis faminis contigisse fertur, cum violenta filiorum mors ipsis innotuit. Valerius Maximus lib. 1. Sux historia refert, quendam Romanum equitem, qui ex sui parentis amore spontem vitam exposuit; cum enim Imperatoris milites ex illius mandato proprium parentem domi quærerent, vt ultimo supplicio plecteretur, nec inuenissent, quia occultè & latentè euaserat, ipse pro parente, ne parens occumberet, vitam amisit. Quæ omnia, licet maximi amoris indicia sint, maiora tamen Deus erga hominem ex amore illius & gessit & demonstrauit, cum propriam personam ipsi univit, vt eo moriente, homo per culpam iam emortuus ad vitam revocaretur. Olim Deus totalem generis humani interuersionem minatus erat; quia homines spiritualem & rationalem vitam negligentes, non spirituales, sed carnales erant, ideo uniuersum genus humanum morti destinauerat, ex nostro tamen amore, ne caro periret, Verbum Diuinum nostram car-

nem strictissimis uinculis sibi univit. Verbum caro factum est, Ioan. 1. vt factum caro pronobis moriens, emortuam carnem uiuificaret. Posset Verbum diuinum ad nostram reparationem Angelicam naturam, humana illustriorem ac nobiliorem assumere, noluit tamen, vt nostram naturam nobilitaret & ad supremam dignitatem eueheret, ac si quis preciosissimum adamantem plumbeo annulo affigeret, vt ex presentia illius illustraretur. Maximum sanè amorem erga hominem ostendit Deus, cum hanc pulcherrimam mundi machinam in sui habitationem extruxit, sed maiorem per incarnationem demonstrauit: multa Samson pro sua Dalila in signum amoris præstitit, nunquam tamen suum amorem ei aperte indicauit, vsque dum suam fortitudinem in capillis sitam, illius ingremio requiescens, manifestius demonstrauit, tunc Dalila Philistæa uocàs, maximum Samsonis amorem erga se prædicauit, & capillorum uirtutem ac efficaciam prodidit: ex quo ortum fuit, vt Samson extractis oculis tanquam bellua molam circumuolueret. Quis uestrum dubitat, Charissimi auditores, aut saltim ignotat maximum amorem, quo DEVS olim synagogam profecutus est, cum tot mirabilia & prodigia in ipsius fauorem patratum fuerit? Inprimis ex dura Ægyptiorum captiuitate liberauit ac aquas diuidens, Pharaonem & ex-

ercitum eius infra spumantis maris
vndas sepeliuit; Deinde per mare
rubrum suum populum traducens, in
deserto Mannâ suauissimo, tanquam
pane de Cœlo præstito, nutriuit ac
sustentauit, aquas etiam dulcissimas
de petra eduxit, & pacificam terræ
promissionis possessionem concessit;
Quæ licet ita forent, nondum ta-
men Deus suum amorem erga homi-
nē apertè demonstrauerat, ideo com-
muniter Deum vltionum nuncupa-
bant, quia sæpius se rigidum & aulte-
rum ostendebat. Verum, cum suâ for-
titudinem in capillis sitam, in quibus
nostræ humanitatis infirmitas de-
monstratur, suæ Dalilæ aperuit, tunc
Diuinus iste Samson pristinæ austeri-
tatis, ac propriæ magnitudinis obli-
tus, in virginali Mariæ sanctis, vtero,
dulcissimo somno sopitus con-
quieuit, quo effectum fuit, vt Philis-
tæi Diuinum Samsonem per pro-
ditionem opprimentes, non solum
illius oculos vittâ ligauerint, sed et-
tiam ad extremum vsque supplicium
in patibulum duxerint. Modò Bea-
tiss, Maria optimè sanè tanquam al-
tera Dalila exclamare poteris. *Acce-
dite, venite &c.* Iam enim Diuinus
Samson suam fortitudinem manife-
stè indicauit, cernite illum affixum
cruci, cuius latus idè lanceâ vulne-
ratum & apertum est, vt per fene-
stram pectoris, sui cordis secreta,
amorem ac benignitatem intueremi-
ni, *Apparuit benignitas & humanitas*

Saluatoris nostri DEI. 1. ad Titum 3.
Merito ergò Plato amorem, ma-
gnum dominum appellauit, cum
non solum de hominibus, sed etiam
de Deo ita triumphauerit, vt cruci &
patibulo affixerit. *Prædicamus Chri-
stum crucifixum* (inquit Paulus) *Iu-
dæis quidem scandalum, gentibus autem
stultitiam. 1. Cor. 1.* Iudæi de morte
& cruce Christi scandalum sumse-
runt, gentiles verò, qui prudentio-
res erant, stultitiam iudicauerunt, illi
tamen quibus Deus sua secreta ma-
nifestat, hoc opus in infinitum Dei
amorem erga hominem reuocant,
quod & vniuersa Ecclesia Catholica
in symbolo prædicat. *Qui conceptus
est de spiritu sancto.* Tota Trinitas
mysterium incarnationis effecit.
Quomodo ergò hoc opus spiritui
sancto attribuitur? Ea planè ratio
est; quia spiritus Diuinus essentia-
liter est amor, & ex amore procedit,
idè infiniti amoris opus ad
amorem subsistentem reducendum
est. *Sic DEVS dilexit mundum, vt
filium suum vnigenitum daret. ioh. 3.*
Quod apertius hodiernum Evange-
lium manifestat. *Missus est Angelus
Gabriel &c. Luca, 1.* Mittitur enim
Gabriel, qui fortitudinem DEI in-
dicat, tanquam mysterii Incarna-
tionis prænuntius, vt DEVS hac le-
gatione & suam fortitudinem, &
maximum amorem erga hominem
demonstret, si enim ad rationis &
iusti-

iusti-

iustitiæ iura attendendū esset, primò ex parte hominis legatio instituen- da foret, cū ille offensor extitisset, vt sic Deum per peccatum offensum placaret, & in eius amicitiam restitueretur: At è contra accidisse cernimus, ipse namque, qui per culpam offensus fuerat, primò amicitiam sollicitat, reconciliatione rogat, illam exoptat & ex corde desiderat. Quod sanctissimū Iob in maximā admirati- onem rapuit, quam his verbis expli- cuit. *Quid est homo, quia magnificas eum? Iob. 7.* Considerauit sanctus Iob hominē tam ex parte corporis, quā ex parte animæ, & nihil in illo ani- maduertens, quod tanto amore dignū foret, dixit. *Quid est homo, &c.* Ex parte corporis limus est, anima verò pec- catorum sentina, dæmonum habita- tio, ac inferni caberna existit. *Quid est homo? &c.* Diuini sanè beneficiis in- gratissimus, & eorum prorsus imme- mor, quare ergò, inquit Iob, *magni- ficas eum? tanti æstimas, quæris, ac o- dientē tanto amore prosequeris? Hoc non nisi ad magnitudinem amoris, quo nostro more loquendi, quasi cæ- cuit, reuocandum est.* Euangelicus Propheta Esaias forsitan hoc in di- uina quadam visione indicauit. *Vidi Dominum sedentem super solum excel- sum & elevatum: & plena erat domus maiestate eius &c. Seraphim stabant super illud: sex ala vni, & sex ala alte- ri: duabus velabant faciem eius, & dua- bus velabant pedes eius, & duabus vola-*

bant. Esa. cap. 6. Quid Spiritus Ange- lici faciem & pedes, ac totum Deum velantes significarunt? hoc planè indicare voluerunt, quòd scilicet ope- ra, quæ à Deo fiunt, vtpotè ex amore procedentia, ita ab illo emanent, ac si nec videret nec adverteret, licet summo consilio & sapientiā effecta sint, ita enim admiranda & stupen- da nobis representantur, vt vix al- quid ex eis inuestigare possim; & hoc significabat nebula, quā tota domus impleta erat, *Et domus repleta est fumo.* Admiratione dignissimum est, quòd Deus hominem tanto amore profe- quutus fuerit, illum Angelis peculi- ari favore præponens, cū aliàs spiri- tus Angelici nobilitate & præstan- tiā naturæ vniuersum hominum ge- nus antecellant, meritò ergò sanctus Iob admiratus fuit: Sed quid miran- dum est, cū ista ex maxima Dei er- ga hominem dilectione procedant, vbi Deus etiam suam immensam for- titudinem ostendit, cū se ipsum, qui summa fortitudo est, vicerit ac supe- raverit: hinc suam audaciam, vires, ac animum aperuit, vt enim inquit sapiens. *Vir patiens plusquam se- ptem expugnatores urbium.* Olim De- us ciuitates euertendo, suam fortitu- dinem ostentabat, vniuersali inun- datione mundum deleuit, plures ci- uitates combussit, atque alia horribi- lia & stupenda fecit, ita vt homo sic di- cere posset. *Contra foliū quod vento rapi- tur ostendis potentiā tuā? Iob. 13. modo*

tamen

tamen non contra hominem, sed
 contra se ipsum pugnat, ut excessivum
 amorem erga hominem demonstret,
 ideo Gabrielem, qui fortitudinem
 Dei significat, tanquam prænuncium
 incarnationis præmittit, ut suam vim
 & efficaciam, tum in devincendo se
 ipsum ostendat, tum etiam in ope-
 rando mysterium secretissimum in-
 carnationis; præstantissimum enim
 miraculum est, & quod totas naturæ
 vires superat, quod Deus duplicem
 naturam ita distantem tanto fœdere
 coniungat & connectet, ut etiam
 mutuo proprietates sibi communi-
 cent, & in pluribus prædicatis con-
 veniant; Quare in Christo verum est
 dicere, hominem illum cæcos illu-
 minare, mortuos suscitare &c. quæ
 prædicata soli Deo accommodari so-
 lent: De Deo etiam propter unio-
 nem ad humanitatem verè dici potest,
 ipsum mori, defatigari, crucifigi &c.
 Vbi industria Rebeckæ cum suo
 charissimo filio Iacob, ut parentis
 benedictionem præriperet, elucet &
 splendet; Ex utroque enim filio
 mixtum effecit, quod ut præstaret,
 manus Iacob hædiniis pellibus obdu-
 xit; ut sic pilosæ apparerent, sicut
 & manus Esau, quas cum atrectâset
 Isaac, dixit. *Vox quidem Iacob, manus
 autem Esau; Gen. 27.* Itaque Rebecca
 in persona Iacob, fratrem primoge-
 nitum effinxit & dissimulavit, ut be-
 nedictionem præriperet: Sic in altissi-
 mo mysterio incarnationis similis a-

lia coniunctio ac unitas in vna per-
 sona reperitur. *Verbum caro factum
 est. Ioan. 1.* Verbum est vox æterni
 Patris, caro vero proprias hominis
 manus continet, & humanitatem
 assumptam indicat; sic ergo homo per
 hanc mirabilem Verbi & propriæ
 carnis unionem, jus ad æternam hæ-
 reditatem acquisiuit; quia tamen ho-
 mo sine industria Rebeckæ nec vocem
 Iacob, aut personam Esau effingere &
 dissimulare poterat, ideo Archange-
 lus Gabriel de Cælo mittitur, ut præ-
 dictam transformationem efficiat.
Ad virginem desponsatam viro. Luca 1.
 Cum Verbum Diuinum nostram car-
 nem assumere decrevisset, oportuit
 ut ex matre virgine nasceretur, ut
 qui in cælo ex solo patre sine matre
 genitus fuerat, in terra etiam ex ma-
 tre sine patre oriretur, in cælestibus
 palatiis à suo æterno patre natu-
 ram Diuinam accepit, suam verò à ma-
 tre naturam humanam fortitus est,
 quæ postea se ipsum pro nostra repa-
 ratione in cruce obtulit. Habuit Be-
 atiss. virgo viduæ continentiam, fr-
 cunditatem matris, ac virginis inte-
 gritatem, hæc sunt tria metallorum
 genera (inquit Hieronymus) quibus
 nostræ vitæ status variantur, ferrum,
 argentum & aurum; ferrum matri-
 monium indicat, argentum viduarum
 statum, aurum vero propter sui præ-
 stantiam, virginitatem demonstrat.
 Sanctus Bernardus per Solem, Lunam
 & Stellæ tres prædictos status mani-
 festa-

nifestavit, inter quos virginitas vt sol splendet ac micat. Sanctus Ambrosius affirmat, matrimonium ad multiplicationem generis humani institutum fuisse, vt mundus iste inferior colonis & habitatoribus impleretur, at virginitas ad implendum cœlestē paradysum instituta est. Petit idem sanctus, quare Deus in creatione vniuersi omnes septimanæ dies benedixeret, non tamen secundum; Et respondet causam huius esse, quia binarius numerus statum matrimonii representat, qui licet Deo non displiceat, non tamen ita placet, sicut Virginitas; ideo præcepit Noë, vt ex imundis animalibus semper duo in arcam introduceret, ex mundis verò vnum tantum introumitti imperauit, vt post diluuium extractis imundis animalibus, munda in sacrificium offerrentur, quæ cum obtulisset Noë, ita Deo hoc sacrificium placuit, ac tam suauem odorem excitauit, vt statim dixerit, *Nequaquam maledicam terræ propter hominem. Gen. 8.* Cùm ipsa suauissimum virginitatis odorē exhalet, licet enim in ea animalia reperiantur, quæ simul cohabitent, virgines tamē producit, quæ in terra commorantes, cœlestem quandam vitam ducunt. Pluris æstimanda est hominum virginitas quàm Angelorum, quia in carne, sine carne viuere, naturam Angelorum superat (vt inquit Hieronymus) virginitas enim in nobis virtus est, non tamen in An-

gelis; ideo Deus Baptistam in præcurso-rem sui aduentus misit, ac Angelum appellauit. *Ecce ego mitto Angelum meum Malach. 3.* Nonne posset Deus Angelum aliquem per naturā mittere? quare Angelum, qui tantum ex prærogatiua virginitatis Angelus erat, in prænuncium misit? Ea sanè ratio est, quia Angelus sic ex prærogatiua virginitatis nuncupatus, Angelos per naturam excellit. Misit Deus aliquando Angelum ad Euangelistam Ioannem, quem cùm sanctus Euangelista aspexisset, flexis genibus adorauit, quod nullo modo permisit Angelus, statim eum assurgere rogauit; & nostro iudicio non ob aliam causam, nisi propter excellentiam virginitatis, quæ tanta est, vt homines Angelis adæquet, quin & præponat, ideo noluit ab Euangelista adorari, ac tanta ueneratione coli. Hæc omnia, quæ pro excellentia virginitatis extollenda protulimus, in Beatiss. virgine expressa reperiuntur, fuit enim inter virgines excellentissima, & sponsata Iosepho, vidua etiam post illius mortem extitit, inter omnes mulieres præstantissima, ac toti⁹ mundiciæ speculū, inter omnes fæminas electa, vt Verbum Diuinum ex ea nostram humanitatem assumeret, ideo sine illius consensu mysteriū Incarnationis non fuit perfectum, ad cuius absolutam executionem Angelus in pulcherrimi & splendidissimi adolescētis forma mittitur,

Q

titur, quemadmodum & conveniebat, ut cum omnium faminarum pulcherrima puella tantum negotium perageret. Ingreditur ergo Archægelus Gabriel in alterius Angeli cubiculum, quem sic affatus est. *Ave gratia plena. Luca 1.* Quæ verba tantam suavitatem & dulcedinem præ se ferunt, ut existimem ea non ex sola Angeli discretionem, licet prudentissimus foret, orta fuisse, sed etiam peculiariter à Deo emanasse, ut illis Beatis. Virginem salutaret, licet etiam Angelus virginis Mariæ præstantiam, & illius dignitatem ac præclaros titulos consideraverit. Spôsa sui sponsi nominibus ac titulis exornari solet, si ipse Rex existat; ipsa etiam Regina nuncupatur, si ille illustris, illa eodem nomine decorari solet; Angelus ergo supremam ac novam Beatis. virginis dignitatem considerans, difficilimum planè iudicavit, iuxta suam dignitatē nomē imponere, quicquid enim de illa creata lingua efferi potest, etiam si magnum videatur, longe inferius est, nec ad ipsius merita pertingere potest: Archangelus ergo sponsi sui titulum usurpans, eodē nomine decoravit, Christus enim plenus gratia nuncupatur, ideo Evangelista Ioannes in admirabili quadā visione, ex revelatione diurna nomen accipiens, sic eum appellavit. *Plenum gratia & veritatis. Ioan. 1.* Eodem titulo hodierna die Archangelus Gabriel Beatis, virginē salutavit, ut spō-

si titulo condecoretur. *Ave gratia plena.* Noster primus parens cum sapientissimus esset, nomina ipsis reb⁹ adæquata iuxta cuiuscunque rei naturam imponebat, & cum ad Evā pervenisset, ei etiā propriū nomen imponens, *viraginem* appellavit, postea *Evam*, seu quod idem est, mulierē nominavit. At Gabriel, licet sapientissimus, ante virginem tamen stupuit, nec nomen aliquod invenire potuit, quod illius maiestati ac præstantiæ congrueret; virginem enim sanctis. intra se considerans, quandam latentem divinitatem contemplantur, licet enim creatura esset, propter excellentem tamen ac mirandam dignitatem, limites creaturæ superare sibi videbatur, idē titulū, qui puris creaturis attribui solet, ei non accommodavit, sed cælestem querens, gratia plenā nūcupavit, cum ex illa Verbum Divinum plenum gratiæ & veritatis homo fieri debeat. *Ave gratia plena.* Mariam sanctissimam gratia plenam denunciat Angelus, quia nihil aliud præter gratiam capit; quemadmodum & vas aliquod, cum aquā plenum est, nullum alium liquorem præter aquam capere potest: Sic in Beatissima Matia sola gratia reperiri potest, & non quæcunque, sed ita præstans & excellens, ut coram DEO stare ac comparere possit. *Inuenisti gratiam apud DEVM.* Gratia variis modis usurpari solet in

com-

communi vsu loquendi ; primò pro dono aliquo omninò gratis & liberaliter collato ; Secundò pro bono affectu & voluntate, quâ aliquid fit, vel erga aliquem afficimur, in quo sensu loquutus est Dominus Moyfi, cùm voluit vt suus populus gratiam Ægyptiorum obtineret. *Daboque gratiam populo meo &c. Exod. 3.* O beatissima Maria, quæ omnibus istis modis gratia referta es, præter Christum tu sola gratia plena dici potes. Primò, quia omnia quæ in te reperiuntur, omninò gratis liberalissimâ DEI manu tibi cõcessa sunt, ceteri qui ex primo nostro parente descenderunt, ex DEO & ex se aliquid habent; ex DEO omnia bona, ex se verò solùm peccata participant, peccata enim non à DEO, sed ab homine tanquam à prima causa deriuantur. Ita explicat S. Augustinus illa verba, *sine ipso factum est nihil. Ioan. 1.* Id est, peccatum, quia non à DEO, sed à creatura producitur. Omnia bona, gratia & virtutes, tanquam propriæ DEI diuitiæ, ab iplo tanquam à primo fonte emanârunt, *Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum. Iacobi 1.* Hinc oritur plenitudo gratiæ Beatissimæ virginis; DEUS enim ab æterno decreuit MARIAM sanctissimam supra omnes creaturas extollere, eam in

propriam matrem eligens, quæ dignitas tanta est, vt omnipotentia Diuina in ea conferenda omnes vires & neruos extenderit: Et ita censet sanctus Thomas, quòd in isto genere non potuit DEVS meliorem matrem efficere, nec maius beneficium mundo conferre, cùm nec præstantiorem filium producere potuerit. Tertio vsupatur gratia apud Theologos pro qualitate quadam, quæ totam naturam superat, à solo DEO producta, per quam eleuatur anima ad quoddam esse supernaturale, ac in filiationem diuinam; anima enim ex filia Adæ, in filiam DEI per gratiam commutatur. *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, Ioan. 1.* Non ex carne, sed immediatè ex DEO procreatos. Quemadmodum enim vnusquisque nostrum filius naturalis est sui parentis, à quo per generationem naturam accepit: ita etiam iusti per gratiam diuinæ naturæ consortes effecti, filii DEI sunt, non tenebrarum, sed filii lucis existunt, cùm per gratiam lucis opera diuino splendore nitentia exerceant. Si tam excellens ac præclarum bonum est gratia diuina, ita vt ipsâ condecorati, veri filii DEI nominemur & simus, etiamsi vel minima participetur, ineffabile sanè bonum erit ipsâ abundanter & immensitate quadam impleri ac plenè ipsa potiri.

Q 2

Non

Non sic in ista plenitudine reperta fuit in Baptista, etiamsi in materno utero sanctificatus fuerit, nec in Apostolis, super quos spiritus sanctus descendit, nec etiam in Beato Stephano, de quo decantat Ecclesia; *Stephanus plenus gratia & fortitudine. Actor. 6.* Omnes enim prædicti quantumvis maxima gratia & virtutibus exornati, cum Apostolo dicere potuerunt. *Sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, ad Rom. 7.* cum in illis fuerit colluctatio carnis aduersus spiritum, quæ representata est in sacris litteris, in illa mutua concertatione Iacob & Esau tempore natiuitatis, cum ex utero materno egrediebantur. Sola Beatiss. virgo inter puras creaturas gratia plena dici potest, quæ ab instanti suæ conceptionis, nec tenuem quidem carnis scintillam perfenfit, quia in illa, vt docet Doctor Angelicus, fomes peccati, qui inter carnem & spiritum lites excitat, vsque ad incarnationem ligatus, & quasi mortuus fuit, post incarnationem vero totaliter extinctus. Alii sancti in peculiari aliqua virtute splenduerunt, ideo Ecclesia de illis decantat. *Non est inuentus similis illi in gloria, qui conseruaret legem excelsi. Eccles. 44.* Quod intelligendum est de certis quibusdam virtutibus, quibus excellentes fuerunt, sed Beatissima virgo in omni virtutum genere excelluit. De gratia Christi dicitur. *De plenitudine eius nos omnes accepimus*

Ioan. 1. Quia ab illa nos omnes gratia & virtutes mendicamus; Idem dici potest de Beatissima virgine, ab illa enim omnes gratia & virtutes in nos deriuantur, & licet non quoad vniuersalem causationem, saltim quoad vniuersalem impetrationem, cum ipsa sit gratia mediatrix ex speciali Christi voluntate, qui vult vt bona quæ nobis impartitur, mediâ suâ sanctissimâ Matre obtineamus. *collum tuum, Sicut turris David. Cant. 7.* Quem locum explicat sanctus Bernardus ad nostrum propositum, vocatur enim à spiritu diuino *collum*, quia omnia spiritualia bona ex capite Christo, ad nos per ipsam, quæ collum est Ecclesie deriuantur. Christus & Maria sanctiss. inter se conuenerunt, quoad lucrum efficacie nostræ redemptionis ortum ex effectu, quem in fidelibus causat, Christus Redemptor noster suum proprium sanguinem præbuit; Maria sanctiss. lac exhibuit, quo sanguis aleretur & nutriretur. Christus bellum excitauit, ac victoriam contra humani generis hostes reportauit; Maria vero illi equum & arma ad victoriam obtinendam obtulit, vtrique ergo victoria tribuitur, & consequenter lucrum in reparatione nostra spirituali, ad filium & matrem spectat: Igitur in omni prærogatiuarum & virtutum genere singularis est beatiss. Virgo; Ideo Angelus in eius salutatione eam separat ac discernit à cæteris mulieribus, *Benedicta*

dicta tu inter mulieres, Luca 1. Quia est vnica & singularis inter omnes feminas, sicut & filius inter omnes sanctos, Septuaginta concubina &c. Diuinus Salomon aliquas sponfas habuit sibi Charissimas, cum quibus semper conuersabatur, alias non ita familiaritate coniunctas, licet in maiori numero extarent, alias tandem sine numero, non tamen ita sicut ceteras dilexit. Itaque aliqua anima sunt in virtute incipientes, alique proficientes, & alia perfecta. Vna est columba mea, perfecta mea &c. Hæc est Beatissima virgo, quæ vnica est & singularis in omni virtutum genere. Quod aperte demonstratum fuit in illa muliere, quam sole amictam, ac pedibus lunam calcantem aspexit Euangelista Ioannes, vidit enim supra ipsam tres planetas qui illi eminebant, scilicet Martem, Iouem, & Saturnum, infra se inferiores alios planetas cõspexit, Mercurium, Venerem & Lunam. Ita sanctissima Maria (quam illa mulier representabat,) supra se habet tres superiores planetas, tres inquam Diuinas personas, patrem, filiũ & spiritum sanctũ, & infra se tres inferiores, tres videlicet beatorum Hyerarchias; Ideo sanctus Aug. loquens de Beatiss. Virgine, sic ait. *Quidquid est, aut est supra te, aut sub te.* supra ipsam Deus est, infra ipsam quidquid non est Deus. Omnia ergo, quæ in ipsa reperiuntur, singularia sunt, maternitas singularis est, laudes, quæ de ipsa ef-

ferri possunt, singularissimæ; prudentia peculiaris etiam fuit, cum oblata suprema Matris Dei dignitate ex amore castitatis hæsitauerit, ne forsitan id cum detrimento virginitatis fieret. Humilitas tandem in hæroico gradu inea enituit, cum Mater Dei nuncupata, se solum ancillam Domini fateatur. Cum Deus personam pro aliquo munere obeundo inter ceteras eligit, prius in simili officio experientiam capit, ne postea ineptus ad sua præstanda reperiatur; sic Moysen in superandis Ægyptiis expertum, in sui populi ducem destinauit, & Dauidem in munere pastoris versatum, virum fortissimum, qui Vrsu & leonem interfecit, & ex illorum ore prædam extraxit, postea in Israelis ducem ac Regem potentissimum euexit. Exemplum etiam est aptissimum in Eleazaro seruo Abraham, quem sanctus Patriarcha ad Cananæos misit, vt pro suo filio Isaac vxorem quæreret, Eleazarus vero prudenter de tanto negotio cogitans, medium inuenit, quo talem, sicut congruebat, acquirere posset pro Isaac, vt illi inferuaret, & suæ personæ ac familiæ curam gereret; Videns enim virgines ad puteum accurrêtes, vt ex illo aquam haurirent, apud se decreuit illam in vxorem destinare, quæ libentius sibi & suis camelis potum daret. Accidit ergo vt pulcherrima virgo ex puteo aquam extraheret, à qua, cum aquam ad extinguen-

Q 3

guen-

guendam sitim petiisset, non solum pro se, sed etiam pro suis camelis hilariter potum dedit. Eleazarus illius liberalitatem, venustatem ac pulchritudinem admirans, in sponsam pro Isaac accepit, pro comperto habens, Rebeccam, quae tam libenter camelis inserviebat, libentius suo sposo ac familiae ministraturam. Ad nostrum propositum redeuntes, Verbum Diuinum nostram humanitatem assumpsit, ut homines saluos faceret, idem necessarium erat, ut ex materno lacte misericordiam erga peccatores ac pietatem sugeret, quare Gabriel afflatu spiritus Diuini talem quærit, quæ easdem affectiones participet. *Paries filium & vocabis &c. Luc. 1.* Beatissima Maria legationi annuens non solum se matrem, sed ancillam fatetur, & ut talis sua obsequia promittit. Tunc Archangelus Gabriel nomine peccatorum, ut matrem & ancillam acceptat, ut sic pro seruis & peccatoribus patrocinium agat, & illorum miseris compatiatur. *Beatif. Maria;* licet purissima & mundissima existas, peccatores iam non spernis, quia si illi non extarent, non foret necessarium, ut in Dei matrem eligereris. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum Verbum tuum.* Eodem puncto quo hæc verba protulit, cælestis ros ad virginalia viscera descendit, ubi bonus pastor ouem perditam in se recepit, ac super humeros porta-

uit, ut reficeretur ac pinguis pascua inueniret, in hac vita per gratiam, & in futura per gloriam, ad quam nos perducatur IESUS CHRISTUS MARIÆ filius. Amen.

Sermo Quartus.

PRO SALVTATIONE

Angelica.

I aliquando concionatores facundia & eloquentia indigent, ea sane in presenti solemnitate ipsis necessaria est. cum argumentum huius festiuitatis sit grauissimum, & mysterium altissimum ac profundissimum, & ipse DEVS ad agendum de illis auditores grauissimos postulet. *Propheta Zacharias cap. tertio* sue prophetiae vidit in spiritu Patrem æternum, sic loquentem magno sacerdoti IESU. *Audi IESU sacerdos magne, tu & amici tui, qui habitant coram te, quia viri portendentes sunt. Ecce enim ego adducam seruum me-*

um